

Poruchy paměti: deteriorace paměti, amnesie, paramnesie, hypermnesie, hypomnesie

Paměť ⇒ *schopnost organismů přijímat, uchovávat a znovu vybavovat předchozí zkušenosti i po odeznění vyvolávajících podnětů*

→ kontinuita života

→ jeden z funkčních systémů v mozku, je závislá na dalších psychických funkcích, které zpětně ovlivňuje

Rozlišujeme: • **paměť fylogenetická** – nepodmíněné reflexy, složitější instinkty

• **ontogenetická** – **deklarativní** – uvědomovaná, explicitní – *sémantická*
- *epizodická*

- **nondeklarativní**, paměť proceduální – implicitní – není zřetelně uvědomovaná

Paměť - **bezprostřední** – do 30 sekund

- **recentní** – do několika měsíců

- **pro vzdálené události**

nebo

Paměť - **ultrakrátká** – až 1s

- **krátkodobá** – několik s.

- porucha : narušení percepce (zapamatování), vštípení

- **konsolidační** – střední doba, působení odměn a trestů, umožňuje převod krátkodobé na dlouhodobou a tvorbu paměťových stop

- trvá několik minut až hodin

- **dlouhodobá**

Složky paměti: • schopnost ukládat – *impregnace* (vštípnutost)

• schopnost fixace – *retence* paměti

• *konverzace* – beze změn udržet uložené

• vybavení – *reprodukce*

PORUCHY PAMĚTI:

♦ **Deteriorace paměti** (postupný úbytek) – nejběžnější porucha

- dochází k postupnému úbytku paměti na podkladě organického poškození nervové tkáně, nejdříve je porušeno zapamatování čerstvých forem, při větší poruše si dobře vybavují staré události nové ne

- bývá součástí demence. Je nezvratná nebo jen částečně.

- u starých lidí: *Korsakov syndrom* – pamatují si staré zážitky

♦ **Hypomnézie** – snížení paměťové výkonnosti – globální nebo selektivní – to znamená, že jednotlivé paměťové funkce nemusí být postiženy ve stejné míře, v rámci této poruchy bývá postiženo i uchování informace v paměti

→ při organickém poškození mozku, součást demence, při únavě, vlivem farmak a toxinů, při snížené pozornosti (např. při neurózách)

♦ **Amnestická dezorientace** – porucha vštípnutosti, totální dezorientace, neschopnost zapamatovat si nic z časoprostorových údajů

- dochází k produkci konfabulací – odpovídá na otázky zdánlivě přiléhavě, ale naprosto to neodpovídá skutečnosti, pacient je přesvědčen, že mluví pravdu (pochvíli odpoví jinak, ale znovu nereálně)
- u organických demencí

♦ **Korzakovský syndrom** – porucha vstřípivosti, objevují se konfabulace a amnestická dezorientace
 → alkoholová demence, Alzheimer (nápadné globální postižení paměti)

♦ **Amnézie** – částečná nebo úplná porucha vybavování předchozích prožitků, zpravidla časově ohraničená (na dobu úrazu, přepadení, alkoh.intoxikace...), může být i trvalá

- *globální*
- *selektivní*

→ při poruše kvantitativního typu vědomí, bezvědomí při úrazech hlavy

◊ *retrográdní amnézie* – je postižen i určitý časový úsek před úrazem

◊ *anterográdní* – jen časový úsek po úrazu

◊ *kontinuální*

◊ *ostrůvkovitá (deliria)* – alkoholové intoxikace – alkoholová okénka, vznikají až druhý den po vyspání

selektivní – u hysterické osobnosti, kdy vytěsňuje nepříjemné a nepřijatelné obsahy

♦ **Tranzitorní globální amnézie (amnestický iktus)** – náhle vzniklá porucha paměti, i náhlý konec

→ u organických změn CNS při působení nějakého silného stresogenního podnětu

psychogenní – u lidí vyššího věku s incipientním nebo latentním organickým postižením

- nepsychotická reakce u pithiatické osobnosti, kdy je zcela nebo častěji z paměti vytěsňen nepříjemný zážitek (u mladších)

disociativní – součást disociativní fugy, objevuje se bezúčelná toulavost, chová se pseudoúčelně, není nápadný, může vystupovat i jako jiná osobnost
 vliv hypnózy

♦ **Hypermnézie** – nadměrné, nepřiměřené zapamatování si určitého selektivního materiálu

- součást paranoidní psychózy – zapamatování si nadměrně neúčelné obsahy související s bludem

selektivní – i u neuróz – protivolně bývají zapamatovány nepříjemné obsahy

neselektivní – mánie – zvýšená neselektivní výbavnost paměti, na úkor přesnosti

Kvantitativní poruchy – postižení přesného uchování vzpomínek:

- ◆ **Paramnézie** – zkreslené uložení paměťového obsahu, vybavená vzpomínka je nepřesná, zkreslená, ale je při tom pocit přesnosti, správnosti
- ◆ **Vzpomínkový klam** – patická paramnézie, člověk je nevývratně přesvědčen o realitě určité představy, umístěné v minulosti, přičemž vyvolaný podnět v minulosti vůbec nenastal
→ psychózy
- ◆ **Ekmnézie** – nepřesná časová lokalizace jinak správně vybavené vzpomínky
- ◆ **Kryptomnézie** – neúmyslný plagiát, při kterém je člověk přesvědčen o autorství něčeho, co sám nevymyslel
- ◆ **Pseudologia phantastica** – syndrom barona Prášila, bájevá lhavost v důsledku ztráty kritiky si osoba již nepamatuje, co je pravda a co fantazie
→ hysterická osobnost, dětství

Použitá literatura

Vágnerová, M., Psychopatologie pro pomáhající profese, Portál, 1999
Materiály od pátáků